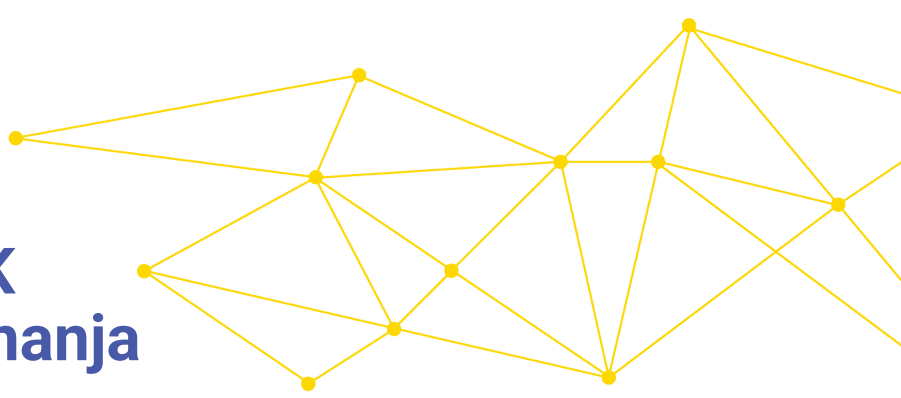

3. NOVIČNIK Platforme znanja

december 2025

Ključni akti in druge pobude na ravni EU v času danskega predsedstva Svetu EU (2. polovica leta 2025)

VISOKO ŠOLSTVO

Pogajanja o prihodnjem programu Erasmus+ (2028-2030)

Evropska komisija je 16. 7. 2025 objavila predlog za nov večletni finančni okvir EU, ki vključuje tudi predlog za nov program Erasmus+ 2028-2034 v vrednosti 41 mrd EUR za 7-letno obdobje. Dansko predsedstvo Svetu EU je vodilo pogajanja od julija do novembra ter pripravilo en kompromisni predlog, besedilo pa napreduje v pravi smeri. Države članice smo predvsem poudarile pomen jasne ločitve med sektorji programa, tj. izobraževanje, mladina in šport, ustrezna komitološka pravila za potrjevanje letnih delovnih načrtov programa in tudi pomen proračunske razdelitve sredstev glede na sektorje. Slednji vidik še ni bil upoštevan, bo pa ena od pomembnih tem za v prihodnje. Različna stališča med državami članicami in Komisijo so tudi glede vprašanja nove pobude štipendij Erasmus+, ki nakazuje možno spremembo paradigme programa Erasmus+, in sicer iz množično dostopnega in vključujočega instrumenta v bolj usmerjen in selektiven okvir.

Pogajanja o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju do leta 2030

V času danskega predsedstva so potekala tudi pogajanja o **predlogu Resolucije Sveta o drugem ciklu strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora (2026–2030)**, ki pa zaradi nasprotovanja Madžarske na zasedanju ministrov za izobraževanje 27. novembra 2025 ni bila sprejeta

(nadaljnji koraki bodo predvidoma znani v prihodnjem letu, z nastopom ciprskega predsedstva Svetu EU). V osnutku resolucije so bili dogovorjeni tudi novi cilji na področju izobraževanja in usposabljanja, ki za področje visokega šolstva vključujejo zlasti cilje na področju izobraževanja STEM (naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika), ki jih je Evropska komisija predlagala že v svoji pobudi Unija spretnosti, in sicer:

- najmanj 32% študentov v EU vpisanih v programe STEM, pri čemer naj bi vsaj dve petini teh predstavljale ženske,
- vsaj 5% doktorskih študentov v EU vpisanih v programe IKT, od tega vsaj tretjina žensk.

Poleg zgoraj naštetih so za področje terciarnega izobraževanja relevantni še trije cilji iz osnutka resolucije:

- terciarno izobrazbo bi morale imeti vsaj 47 % prebivalstva v starosti od 25 do 34 let
- letno bi morale vsaj 350.000 študentov iz tretjih držav pridobiti visokošolsko diplomu v EU
- - v visokošolskem izobraževanju bi morale izkušnjo učne mobilnosti v tujini imeti vsaj 23 % diplomantov in diplomantk

Pregled izobraževanja in usposabljanja 2025

Izobraževanje in usposabljanje na področjih STEM je predstavljalo tudi poseben fokus letne publikacije Evropske komisije: [Education and Training Monitor 2025](#). Evropska komisija v poročilu, ki se osredotoča posebej na Slovenijo, med drugim ugotavlja, da je delež študentov, vpisanih v študijske programe na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike na terciarni ravni, med najvišjimi v EU, vendar še vedno ne zadostuje za izpolnjevanje potreb trga dela: [Education and Training Monitor 2025](#)

Laboratorij za politike (Policy Lab) – znak evropske diplome

Na podlagi [Resolucije Sveta o znaku skupne evropske diplome](#) in naslednjih korakih v smeri morebitne skupne evropske diplome ter [Priporočila Sveta o evropskem sistemu zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju](#), ki sta bila sprejeta v prvi polovici letošnjega leta, je v drugi polovici tega leta začel delovati t. i. **Policy Lab za znak evropske diplome**, ki bo poskrbel za **pripravo smernic**, da se bo podeljevanje znaka skupne evropske diplome, za skupne študijske programe, ki bodo izpolnjevali merila, lahko pričelo usklajeno izvajati od sredine leta 2026 naprej. Evropska komisija je med drugim decembra letos objavila tudi dva razpisa, ki podpirata razvoj skupnih študijskih programov:

- »European Degree exploratory action«: [EU Funding & Tenders Portal | EU Funding & Tenders Portal](#)
- »European Degree Pathway Projects«: [EU Funding & Tenders Portal | EU Funding & Tenders Portal](#)

Priporočilo o človeškem kapitalu

Evropska komisija je 25. novembra 2025 v okviru jesenskega svežnja evropskega semestra 2026 prvič predlagala [priporočilo Sveta o človeškem kapitalu](#). Novo priporočilo je namenjeno vsem 27 državam članicam in poziva k nujnim ukrepom za reševanje strukturnih izzivov, povezanih s človeškim kapitalom, ki lahko škodujejo konkurenčnosti EU.

V priporočilu so države članice pozvane, naj dajo prednost izobraževanju in usposabljanju, ki sta potrebna v strateških sektorjih za gospodarstvo EU, od čistega prehoda, krožnega gospodarstva in razogljičenja industrije, zdravja in biotehnologije, kmetijstva in biogospodarstva do obrambne industrije in vesolja. Poziva k okreelitvi programov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM).

RAZISKAVE in INOVACIJE

Sprememba uredbe EuroHPC

- Svet je sprejel splošni pristop k spremembi [uredbe EuroHPC](#) (Uredbe Sveta o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo – EuroHPC), ki jo je predlagala Komisija z namenom vzpostavljanja novega stebra delovanja EuroHPC na področju t.i. tovarn umetne inteligence.
- Potrebni naj bi bili obsežni objekti z vsaj tri- do štiri-

krat večjim številom najnaprednejših procesorjev za umetno inteligenco, kot jih je zdaj na voljo v najzmogljivejših tovarnah UI. Takšni objekti, ki so poimenovani kot Giga tovarne UI, naj bi bili sposobni razvijati, učiti in uvajati zelo velike umetno-inteligenčne modele in aplikacije v doslej nepredstavljenem obsegu ter naj bi evropskim raziskovalcem, podjetnikom, javnemu sektorju in industriji zagotovile računalniško infrastrukturo za umetno inteligenco v svetovnem merilu.

- Komisija je predlagala tudi uvedbo določb, ki celotno področje kvantnih znanosti in kvantnih tehnologij (npr. kvantno računalništvo, komunikacijo, zaznavanje in meroslovje) umešča v okvire delovanja skupnega podjetja EuroHPC. Slednje je ključno za zagotavljanje sinergij med kvantnimi in klasičnimi infrastrukturami visokozmogljivostnega računalništva ter za spodbujanje tehnološke suverenosti Evrope s krepitvijo zmogljivosti na področju komponent, ki omogočajo kvantno tehnologijo.
- Pri usklajevanju sprememb je Slovenija ob podpori nekaterih drugih držav članic dosegla minimalni dogovor glede pogojev prenosa kvantnega področja pod EuroHPC JU, ki zagotavlja, da se raziskovalne in inovacijske aktivnosti izvajajo skladno s finančnimi pravili programa Obzorja Evropa in na ravni delovnih programov zagotavljajo podporo za izvajanje aktivnosti do ravni TRL 5. Na ta način se zagotavlja, da se bodo sredstva Obzorja Evropa, ki se za kvantno področje prenašajo na EuroHPC JU še vedno namenjala tudi bazičnim raziskavam.

Predlog uredbe in posebnega programa za Obzorje Evropa (2028-2034)

- Evropska komisija je 16. julija 2025 predstavila svoj [predlog za deseti okvirni program za raziskave in inovacije, Obzorje Evropa \(2028–2034\)](#). Program naj bi, s predlaganim, skoraj podvojenim proračunom v višini 175 milijard evrov, povečal produktivnost in konkurenčnost Evrope ter hkrati izboljšal blaginjo milijonov Evropejcev. Deseti okvirni program za raziskave in inovacije bo ostal samostojen, samostojec program z lastnim proračunom, programsko in zakonodajno tesno povezan oz. del širšega Evropskega sklada za konkurenčnost (ECF), vrednega skoraj 276 milijard evrov.
- V času danskega predsedstva Svetu EU so države članice izvedle več krogov usklajevanj predloga, na podlagi katerega je predsedstvo pripravilo poročilo o napredku, ki je bilo uradno predstavljeno na

zasedanju Sveta za konkurenčnost (raziskave), 9. decembra 2025 v Bruslju.

- Slovenija je pozdravila transparenten način usklajevanja predloga, a opozarja na številna odprta vprašanja, ki ostajajo nerešena in so ključna za naše deležnike s področja znanosti in inovacij. Ključno med temi ostaja vprašanje bodočega upravljanja programa in njegovega razmerja do prihodnjega Evropskega sklada za konkurenčnost (ECF). Slovenija je jasno zastopala stališče, da moramo biti države članice aktivno vključene v vse faze načrtovanja in izvajanja aktivnosti novega okvirnega programa. Hkrati je Slovenija izrazila razočaranje, da napredek ni bil dosežen pri vprašanju instrumenta za širitev udeležbe (t.i. widening), kjer je Slovenija skupaj z drugimi državami vseskozi zastopala jasno stališče, da se podporni ukrepi ne smejo razlikovati glede na predlagane skupine držav.
- Slovenija bo tudi v nadaljevanju usklajevanj in pogajanja terjala več jasnosti v upravljanju in izvajanju programa, saj 10. okvirni program razume kot program Unije, ki mora odsevati usklajena stališča vseh odločevalcev na ravni EU. Prizadevanja, da na ravni EU skupaj dosežemo več, hitreje in na bolj učinkovit način se ne sme napačno interpretirati kot brezkompromisni mandat Komisije, da sama usmerja EU k doseganju večje konkurenčnosti.

Predlog uredbe Evropskega sklada za konkurenčnost

- Evropska komisija je 16. julija 2025 predstavila [predlog uredbe Evropskega sklada za konkurenčnost \(ESK\)](#), vključno s posebnim programom za dejavnosti raziskav in inovacij na področju obrambe. Slovenija je predlog pozdravila, predvsem glede na to, da se v prihodnjem večletnem finančnem okviru bistveno več sredstev nameni krepitvi konkurenčnosti. Ob tem se je Slovenija tudi zavzela, da naj predlog ESK ne ogrozi financiranja kohezijske in skupne kmetijske politike, ki predstavljata pomembna vira sredstev za Slovenijo. Ocenjuje pa, da predstavlja ESK pomemben korak h krepitvi evropske industrijske baze. Slovenija tudi sama posveča veliko pozornost naložbam v znanost, inovacije in napredne tehnologije, ter meni,

da bo ESK pomemben tudi za krepitev globalnega položaja EU v sedanjih spremenjenih geopolitičnih razmerah.

- Slovenija ugotavlja, da se predlog ESK osredotoča na konkurenčnost, raziskave in inovacije pa pojmuje kot osnovo in gonilno silo konkurenčnosti industrije EU, s čimer sledi priporočilu iz Draghijevega poročila. Ustvarjanje novega znanja ter njegova industrijska in družbena aplikacija sta ključna elementa krepitve konkurenčnosti.
- Na delovni ravni je Slovenija opozorila, da bi nejasna povezava med 10. okvirnim programom za raziskave in razvoj in ESK lahko ogrozila avtonomijo raziskav in znanstveno odličnost, saj v določenem segmentu pomeni dajanje prednosti takojšnjim finančnim koristim pred dolgoročnimi odkritji, ki so ključna za dolgoročni, trajnostni razvoj in globalno konkurenčnost EU, zato se je Slovenija zavzela, da se ohrani povezava med programoma na ravni skupnih prioritete, (iste prioritete Obzorje Evropa kot jih določajo 4 javno-politična okna ESK) ter se ob tem omogoči, da se v okviru programov samostojno oblikujejo konkretni letni delovni programi z naborom instrumentov ter določi njihovo upravljanje.
- Za Slovenijo je prav tako pomembno, da lahko mala in srednje velika podjetja (MSP), vključno z zagonskimi podjetji in podjetji v fazi širitve, na podlagi hitrejših postopkov in skupnega pečata za konkurenčnost enostavneje dostopala do financiranja.
- Kot majhna država članica je Slovenija tudi poudarila, da je pomembno zagotoviti uravnotežen geografski položaj pri dostopanju do sredstev ESK, kjer je to smiselno in relevantno. Slovenija je namreč zastopala mnenje, da bi ESK moral zagotoviti ustrezno vključenost ter povezanost podjetij in institucij znanja iz vseh držav članic ter v celotni verigi vrednosti, pri čemer ne sme prihajati do naknadnega prelivanja finančnih sredstev med področji znotraj sklada za konkurenčnost, še posebej ne na račun vseh civilnih ter industrijskih (ne-obravnih) sektorjev.
- Slovenija se tudi zavzema, da se jasneje opredeli sinergije med Evropskim skladom za konkurenčnost in prihodnjim programom Erasmus+, zlasti kar zadeva izobraževanje in usposabljanje za spretnosti, ključne za konkurenčnost EU.

Dogodki Platforme znanja v drugi polovici leta 2025

1. septembra 2025 smo skupaj s Univerzo v Mariboru uspešno izvedli **13. posvet Platforme znanja: Visoko šolstvo smo ljudje**. Novičko si lahko ogledate na povezavi: [13. posvet Platforme znanja: Visoko šolstvo smo ljudje | GOV.SI](#)

18. septembra 2025 smo izvedli **4. srečanje tematskih skupin Platforme znanja** za področja visokega šolstva, znanosti in inovacij, na katerem smo se posvetili predvsem predlogom programov EU za področja visokega šolstva, raziskav in inovacij, pa tudi konkurenčnosti (ECF).

Napoved:

V drugi polovici prihodnjega leta načrtujemo **dogodek**, katerega namen bo informirati predstavnike visokošolskega ekosistema o priložnostih v okviru pobude za **znak skupne evropske diplome**.

Želimo vam prijetne praznike in čim več povezanosti ter navdihujočih trenutkov v letu 2026.